Konuşmanın Gücü mü, Susmanın Erdemi mi?

İnsan hayatında öyle anlar vardır ki, nedense bazen söylenen bir kelimeye dahi tahammül edemeyebiliriz. Kelimelerin ne denli güçlü silahlar olduğunu ancak karşımızdakinde yarattığı etkiyi görebildiğimizde fark edebiliyoruz. Doğrusu bu her zaman mümkün olmayabiliyor, çünkü konuşmadan dinlemeye, sözlerimizin nelere sebep olduğunu görerek anlamaya belki de hiç fırsat vermiyoruz. Sürekli konuşan insan, susması gerektiği yerde susamayan; dinlemesini bir türlü beceremeyen, yalnızca konuşmasının arkasına sığınan, kendine kelimeleri siper eden kişi için ne yazık ki bu pek olası gözükmüyor.

Günümüzde sosyal yaşamda, konuşmanın ve sosyal medyanın her tülü biçiminin şu ya da bu şekilde iletişim amaçlı kullanıldığını görmekteyiz. Sosyal medya da yazarak ve mevcut çeşitli figür ve şekilleri kullanarak kendimizi ifade etmeye, iletişim kurmaya epey gayret ediyoruz. Aslında sosyal medyada yazılan her bir sözcük ve ifade ne kadar sesli düşünebildiğimizin önemli bir göstergesidir. Belki de bunu kendimizi ifade edebilmenin en hızlı ve kolay yolu olarak değerlendirebiliriz. Ancak, kimi zaman yazarak sesli düşünebilmek istenilen etkiyi yaratamayabilir, çünkü yüz yüze iletişim kurmadan, canım istediği gibi yazarım anlayışıyla muhatabımızın tepkilerini anlamak onun da yazarak sesli düşünebilmesine bağlıdır.

Dertlerimizi, tasalarımızı, duygu ve düşüncelerimizi, sevincimizi ve daha birçok eylemi hep konuşarak anlatmayı ve paylaşmayı yeğlemişizdir. Konuşmak o kadar doğal bir ihtiyaç ki, zaman zaman insan buna yemeden içmeden daha çok gereksinim duyabilir. Konuşamazsak yazmayı deneriz, sessiz çığlıklar misali duygu ve düşüncelerimizi hep kelimelere yükleriz; hem de hiç susmamacasına, içimizi boşaltmak istercesine. Şu sıralar sosyal medya da sıkça rastladığımız "*gelsen bir çay içimi, sen çay döksen ben içimi*" misali içimizi sözlü ya da yazılı olarak dökmek isteyişimiz de bundandır hep.

Peki ya susmak? Hiç mi bir anlamı ve değeri yok dersiniz? Elbette hayır; kimi zaman susmak birlerce sözcüğe hükmederken, son derece önemli bir terapi gücüne de sahiptir. Susmasını bilenin neden sustuğunu anlayabilmek, konuşarak çözmeye çalışmaktan çok daha fazla emek ve ihtimam ister. Burada konuşmak mı yoksa susmak mı karşılaştırması yapmak istemiyoruz, çünkü her ikisinin yeri ve işlevi oldukça farklıdır. Asıl vurgulamaya çalıştığımız unsur konuşurken susmasını ama gerektiğinde susabilmesini bilmek; "*söz gümüş ise, sükût altındır*" özdeyişinde anlatılmak istenileni uygulayabilmektir. Susmak, susabilmek hiç te öyle kolay değildir kanısındayız; zira konuşmayı, her türlü dilek, istek, duygu ve düşüncesini kimi zaman kelimelere eziyet ederek anlatmaya alışmış kimseler için nefes almayın demek kadar manidardır. Konuşmak da susabilmek de insanın kendi özgün iradesiyle yapılması gereken davranışlardır. Sebebi her ne olursa olsun, bazen susmak, sessiz kalmak, ses çıkarmamak, aman canım boş ver tarzı bir yaklaşımla savuşturmak; bilhassa kişisel çıkar ve menfaatlerini hesaba katarak susmak, özellikle de haksızlık karşısında susmak burada değinmeye çalıştığımız susmak değildir diye vurgulamak isteriz.

Konuşmanın gücünden ve susmanın erdeminden bahsederken, gönül telini titreten, muhatabına sevgi ve şevk veren, incitmeden, bilinen anlamıyla çam devirmeden, sözü eğirip bükmeden, hem sözcüklere hem de karşısındakine eziyet etmeden yapılabilen konuşmayı kast ediyoruz. Susmaya gelince; anlamlı, yerinde, olması gerektiği gibi susmaktan, susmanın bir boyun eğmek olmadığını en güzel şekliyle ifade edebilen erdemli, anlamlı susmaktan söz etmek isteriz. Nasıl ki ağırmış her saç tecrübe olmaktan çok yaşın bir sonucu ise, kimi kişilerin sergilediği suskunluklar da bilgeliğin bir göstergesi olmayıp, anlamsız ve kendine özgüvensiz bir davranışın sonucunda olabilir. Şöyle ki, kişisel nedenlere bağlı olan suskunluğu/sessiz kalmayı değil, insan insana sözlü ya da sözsüz iletişimi değerli kılabilecek anlamlı suskunluğu, susmanın erdemini paylaşmak isteriz.

Konuşmanın gücü mü yoksa susmanın erdemi mi kişiyi sosyal medyada, sosyal ortamlarda, mesleki yaşamında, insan insana iletişimde daha güçlü kılar dersiniz? İlk bakışta konuşan, kendini anlatmaya çalışırken sesini yükselterek daha da baskın olmak için ifade kabiliyetini ses tonuna hükmederek göstermeye çalışan kimse son derece güçlü, hükümran ve de etkin görünebilir, hatta muhataplarını korkutup sindirebilir bile. Elbette ki bu uç örneği genelleyemeyiz ancak, bu ve buna benzer kimselerle maalesef günlük hayatta sıkça karşılaşabilmekteyiz.

Üslubumuzu bozmadan, sözcüklere hakkını vererek ve eziyet etmeden, yüksek perdeden konuşarak üstün olma gayreti taşımadan konuşabilmek, anlatılmak istenileni sade ve yalın haliyle anlatabilmek; kelimelerin gücünü arkasına alarak konuşmasını güçlü kılabilmek en güzelidir elbette. Çoğu zaman susmanı erdemi, konuşmanın gücünden çok daha üstün bir etki yaratabilmektedir, eğer bu erdemi yerinde ve gerektiği gibi gösterebilirsek. Zira susmanın erdemi günümüzde sıkça karşılaştığımız sözünün nereye varacağını bilmeyen kişilere de haddini bildirmek bağlamında en güzel cevap olacaktır. Konuşma ve iletişim becerilerimizi susmanın erdemi ile taçlandırabilirsek, kimi zaman duygu ve düşüncelerimizi kelimelere ihtiyaç duymadan susarak da anlatabiliriz kanısındayız, gönülden görebilen gerçek dostlarımız olduğu müddetçe.

Hükmetse de konuşmanın gücü duygu ve düşüncelere,
Belki de sığınmaktır bize düşen, susmanın erdemine.

Hidayet TUNCAY

03 Nisan 2016, Bişkek